

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Н.В. ОЛЯДНІЧУК, кандидат економічних наук

Уманський національний університет садівництва

Іноземні інвестиції – цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкт інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту. Іноземні інвестори – суб'єкти, які провадять інвестиційну діяльність на території України. Іноземними інвесторами в Україні можуть бути:

- юридичні особи, створені відповідно до іншого законодавства, відмінного від законодавства України;
- фізичні особи – іноземці, які не мають постійного місця проживання на території України і не обмежені у дієздатності;
- іноземні держави, міжнародні урядові та неурядові організації;
- інші іноземні суб'єкти інвестиційної діяльності, які визнаються такими відповідно до законодавства України.

Іноземні інвестиції можуть здійснюватися у вигляді:

- ✓ іноземної валюти, що визнається конвертованою Національним банком України;
- ✓ валюти України – відповідно до законодавства України;
- ✓ будь-якого рухомого і нерухомого майна та пов'язаних з ним майнових прав;
- ✓ акцій, облігацій, інших цінних паперів, а також корпоративних прав (прав власності на частку у статутному капіталі юридичної особи, створеної відповідно до законодавства України або інших країн), виражених у конвертованій валюті;
- ✓ грошових вимог та права на вимоги виконання договірних зобов'язань, які гарантовані першокласними банками і мають вартість у конвертованій валюті, підтверджену згідно з законами (процедурами) країни інвестора або міжнародними торговельними звичаями;
- ✓ будь-яких прав інтелектуальної власності, вартість яких у конвертованій валюті підтверджена згідно з законами країни інвестора, а також підтверджена експертною оцінкою в Україні, включаючи легалізовані на території України авторські права, права на винаходи, корисні моделі тощо;
- ✓ прав на здійснення господарської діяльності, включаючи права на користування надрами та використання природних ресурсів, наданих відповідно до законодавства або договорів, вартість яких у конвертованій валюті підтверджена згідно з законами (процедурами) країни інвестора або міжнародними торговельними звичаями;
- ✓ інших цінностей відповідно до законодавства України.

Оцінка іноземних інвестицій, включаючи внески до статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями, здійснюється в іноземній конвертованій

валюти і в гривнях, за згодою сторін, на підставі цін міжнародних ринків або ринку України. При цьому перерахунок сум в іноземній валюті в національну гривню здійснюється за курсом, встановленим НБУ.

Внески до статутного капіталу засновником-нерезидентом здійснюються шляхом внесення до статутного капіталу необоротних активів, запасів, грошових коштів та їх еквівалентів. Майно, що ввозиться в Україну як внесок іноземного інвестора до статутного капіталу підприємств з іноземними інвестиціями (крім товарів для реалізації або власного споживання), звільняється від обкладення митом. При цьому митні органи здійснюють пропуск такого майна на територію України на підставі виданого підприємством простого векселя на суму мита з відстроченням платежу не більш як на 30 календарних днів з дня оформлення ввізної вантажної митної декларації. Вексель погашається і ввізне мито не справляється, якщо у період, на який дається відстрочення платежу, зазначене майно зараховане на баланс підприємства і податковою інспекцією за місцезнаходженням підприємства зроблена відмітка про це на примірнику векселя.

Бухгалтерський облік частки іноземних інвестицій при формуванні статутного капіталу відображають за дебетом рахунку 46 «Неоплачений капітал» і кредитом субрахунку 401 «Статутний капітал». Зарахування інвестицій на рахунок обліковують за дебетом субрахунку 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» і кредитом рахунку 46 «Неоплачений капітал». На дату зарахування коштів необхідно відображати курсову різницю (дебет субрахунку 974 «Втрати від не операційних курсових різниць» або кредит субрахунку 744 «Дохід від неопераційної курсової різниці»).

Припинення інвестиційної діяльності в іноземній валюті можливе в результаті:

- виходу іноземного інвестора зі складу учасників підприємства;
- відчуження корпоративних прав (в тому числі акцій);
- припинення діяльності (ліквідація підприємства).

У випадку припинення інвестиційної діяльності, необхідно подати до уповноваженого банку документи, що підтверджують надходження інвестиції до України. Такими документами є копії свідоцтв про державну реєстрацію інвестицій, інвестиційних договорів, угод, контрактів і документи, що підтверджують припинення нерезидентом інвестиції до України.

При ліквідації підприємства-нерезидента сума, накопичена на рахунку 425 «Інший додатковий капітал», відноситься відповідно до складу доходів (дебет субрахунку 425 «Інший додатковий капітал» кредит субрахунку 744 «Дохід від неопераційної курсової різниці») або витрат від неопераційної курсової різниці (дебет субрахунку 974 «Втрати від неопераційної курсової різниці» кредит субрахунку 425 «Інший додатковий капітал»).

Отже, інвестиції відіграють важливу роль в ефективному функціонуванні економіки країни, адже одним із основних завдань інвестиційної діяльності є вибір об'єкту інвестування. На нашу думку, створення високоякісної та ефективної системи обліку дозволить значно розширити спектр інвесторів і забезпечить максимальну ефективність вкладених іноземних інвестицій.